Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntönne 9.2.2026 (VNS 10/2025)

Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2038

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto on pyytänyt Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskuksilta toimialojensa osalta asiantuntijalausuntoa liittyen Valtioneuvoston selontekoon valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2038. Näkemystä on pyydetty erityisesti julkiseen talouteen ja valtion talousarvioon liittyvistä näkökohdista.

Elinvoimakeskukset kiittävät mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja toteavat lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen liikenneosaston vastuulla ovat tienpidon ja Pohjanmaan elinvoimakeskuksella liikennejärjestelmään liittyvät tehtävät Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueella.

Elinvoimakeskukset pitävät tärkeänä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivittämistä sekä sitä, että suunnitelma antaa liikennejärjestelmän kehittämiselle pitkäjänteisen ja yli hallituskausien ulottuvan perustan.

Pohjalaismaakuntien liikennejärjestelmä perustuu merkittäviltä osin maantieverkkoon. Vähäliikenteisen tieverkon laajuus, elinkeinoelämän kuljetustarpeet sekä pitkät etäisyydet tekevät perusväylänpidon toimenpiteistä erityisen kriittisiä alueemme saavutettavuuden, kilpailukyvyn ja huoltovarmuuden kannalta.

Kotimaan kuljetuksista valtaosa kulkee maantieverkolla, ja yritykset pitävät tehokasta perusväylänpitoa tärkeimpänä saavutettavuuden kilpailutekijänä. Pohjalaismaakuntien yritysrakenne – vahva vientiteollisuus, maatalous, elintarviketeollisuus ja logistiikka – on erityisen riippuvainen toimivista tieyhteyksistä. Alueelliset erityispiirteet korostavat tarvetta vahvalle perusväylänpidolle.

Laaja alemman tieverkon pituus ja vähäliikenteiset tiet ovat tyypillisiä alueellemme. Juuri vähäliikenteisen verkon kunnon ylläpitäminen on

valtakunnallisesti haastavaa ja korjausvelka kasvaa. Maaseutumaisilla alueilla pääpaino tulee olla olemassa olevan verkon ylläpidossa.

Myös siltojen kunto tulevaisuudessa on erittäin kriittinen kysymys. Pohjalaismaakunnissa on runsaasti 1960–70-luvuilla rakennettuja siltoja, joiden peruskorjaustarve kasvaa merkittävästi. Siltojen korjausvelan pienentäminen on välttämätöntä sekä elinkeinoelämän kuljetuksille, että sotilaallisen liikkuvuuden tarpeille.

Rahoitus

Suunniteltu perusväylänpidon rahoitustason nosto ja tavoite pysäyttää korjausvelan kasvu ovat erittäin kannatettavia. Elinvoimakeskukset pitävät kuitenkin tärkeänä tavoitteena sitä, että korjausvelkaa saataisiin myös pienennettyä, koska tilanne tieverkolla on jo tällä hetkellä hälyttävä.

Vuosien 2027–2029 rahoitustason niukkuus tulee aiheuttamaan merkittäviä haasteita. Talvihoidon taso pyritään säilyttämään nykyisenä, mutta päällysteiden ja siltojen kunto tulee väistämättä heikkenemään huomattavasti. Selonteossa on arvioitu korjausvelan kasvavan tieverkolla suunnitelmakaudella noin 50 %:lla. Elinvoimakeskukset näkevät, että kasvu pohjalaismaakuntien maantieverkolla tulee olemaan tätäkin suurempaa ja arvioivat, että **huonokuntoisten päällystettyjen maanteiden määrä tulee alueellamme tuplaantumaan ja niiden kokonaismäärä on vuonna 2030 arviolta noin puolet koko alueen päällystetyistä maanteistä.** Elinvoimakeskukset pitävät tätä kestämättömänä kehityksenä.

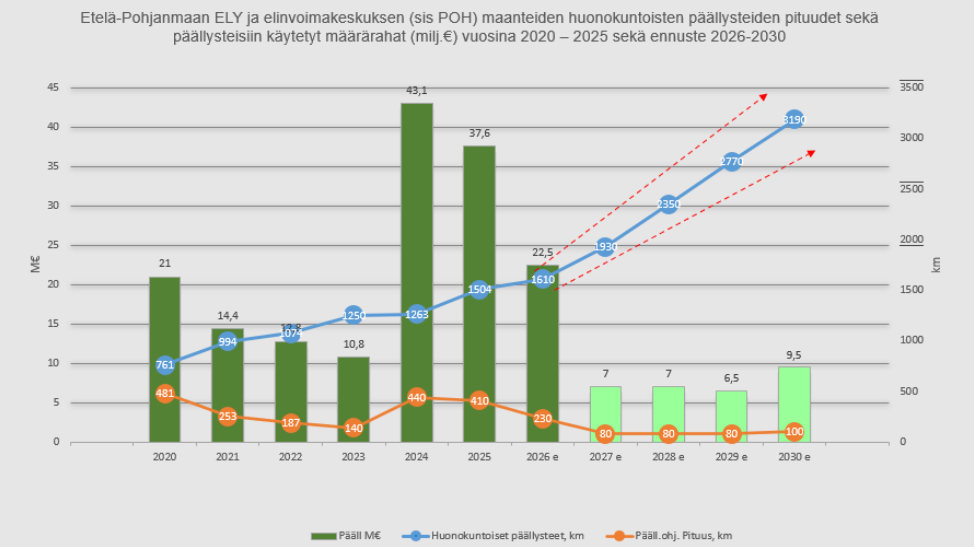

Kuva, Huonokuntoisten päällystettyjen teiden pituudet, sekä päällysteisiin käytetyt määrärahat (milj. €) vuosina 2020-2025, sekä ennuste 2026-2030)

Suunnitelman mukaan perusväylänpidon rahoitustasoa kuitenkin nostetaan vuodesta 2030 alkaen, ja tämä on tienpidon näkökulmasta erittäin tärkeä

linjaus. Pidämme rahoitustason nostoa välttämättömänä korjausvelan kasvun pysäyttämiseksi sekä maanteiden liikennöitävyyden turvaamiseksi. Elinvoimakeskukset pitävät tärkeänä, että vähintään suunnitelman mukainen rahoitustason nousu toteutuu.

On myös erittäin tärkeää, että rahoituksen ennakoitavuutta parannetaan ja tienpitoon panostetaan aiempaa pitkäjänteisemmin. Se takaa myös alan terveen kilpailun ja pitkällä aikavälillä myös kunnossapito tulee edullisemmaksi. On kestämätön tilanne, jos alan palveluntuottajilla ei ole tietoa lähivuosien rahoitustasosta tai se näyttää tällä hetkellä merkittävästi alempaa panostusta tieverkkoon. Tällöin palveluntuottajien näkymät tulevaisuuteen ovat heikot, eikä ala investoi kalustoon ja työvoimaan. Tällaisessa tilanteessa rahoituksen yhtäkkinen merkittävä lisääminen nostaa tienpidon kustannuksia verrattuna tasaiseen ja ennakoitavaan rahoitustasoon.

Kannatettavaa on myös se, että vuodesta 2030 alkaen perusväylänpidon rahoituksesta varataan systemaattisesti määräraha pieniin parantamistoimiin, joilla on alueemme liikenneturvallisuuden ja sujuvuuden kannalta huomattava merkitys.

Koska alueemme alempi tieverkko on laaja ja elinkeinoelämän kannalta kriittinen, elinvoimakeskukset korostavat, että rahoitustason korotuksissa tulee huomioida tämän verkon erityistarpeet. Lisäksi siltojen kasvava korjaustarve edellyttää rahoituksen riittävää kohdistamista myös rakenteellisiin peruskorjauksiin.

Elinvoimakeskusuudistus

Elinvoimakeskukset pitävät tärkeänä, että aluehallinnon uudistuksessa 1.1.2026 muodostettujen uusien alueellisten elinvoimakeskusten resurssien riittävyys varmistetaan myös jatkossa. Alueellinen läsnäolo ja ajantasainen tietopohja ovat keskeisiä tehokkaan tienpidon kannalta.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä.

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen osalta asian on esitellyt osastopäällikkö Anders Östergård ja ratkaissut ylijohtaja Timo Saari.

Pohjanmaan elinvoimakeskuksen osalta asian on esitellyt osastopäällikkö Timo Liljamo ja ratkaissut ylijohtaja Mika Palosaari.

Jakelu

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus, kirjaamo
Pohjanmaan elinvoimakeskus, kirjaamo

Tämä asiakirja KEHA/2179/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/2179/2026 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Saari Timo 20.02.2026 15:00

Esittelijä Östergård Anders 20.02.2026 12:29

Esittelijä Liljamo Timo 20.02.2026 12:42

Hyväksyjä Palosaari Mika 20.02.2026 14:58